

ภารกิจของรัฐด้านการกีฬาในประเทศไทย กับการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

เอกวิทย์ มณีธรรม*, ร.ด.

ความนำ

“การกีฬานั้นสำคัญมาก นอกจากจะทำให้นักเรียนและประชาชนมีกำลังกายและอนามัยที่ดีแล้ว ยังช่วยฝึกจิตใจให้รู้จักหน้าที่ มีความสามัคคีในหมู่คณะ ทั้งฝึกให้เกิดความกล้าหาญอดทน รู้แพ้ รู้ชนะ ชาติไทยเป็นชาตินักรบมาแต่โบราณกาล ได้ชื่อว่าเป็นผู้กล้าหาญ ยืนหยัดต่อสู้อุปสรรคทุกอย่าง ไม่ยอมถอยหลัง ทั้งมีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจผู้แพ้ มีจิตใจเป็นนักกีฬา โดยแท้จริง เราทั้งหลายอยู่ในสยามมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงสมควรพยายามฝึกฝนตนเองให้สมกับที่มีเลือดเป็นนักรบ และสามารถรักษาความเป็นไทยของประเทศไทย”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๖ ก, หน้า ๑๔) ข้างต้น มีสาระสำคัญและมีนัยสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การที่ประเทศไทยจะดำรงอยู่อย่างมั่นคง และเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว นั้น การมีประชากรที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง หากประเทศไทยมีประชากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีสุขภาพทางกาย และจิตใจที่สมบูรณ์ มีความสามัคคี มีความมานะอดทน มีระเบียบวินัย ประเทศนั้นย่อมมีกำลังคนที่พร้อมต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคง พร้อมทุกเมื่อที่จะตั้งรับ และปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมทุกระดับ

* อาจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* อาจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ทั้งภายในและภายนอกประเทศได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกัน หากประเทศใดมีประชากรที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ สมรรถภาพร่างกายอ่อนแอ ขาดความเสียสละ ไร้ความสามัคคี และความมีระเบียบวินัยแล้ว ย่อมจะนำมาซึ่งความด้อยคุณภาพในการทำงานและการดำรงชีวิตของประชากร ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศเหล่านั้นอ่อนแอและเสื่อมโทรมไปในที่สุด การกีฬาจัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศทั้งในด้านสุขภาพพลานามัยทางกาย จิตใจ และสังคม การเล่นกีฬาช่วยเอื้ออำนวยให้ประชากรในชาติ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีสุขภาพดี เป็นกำลังสำคัญในการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างประเทศชาติให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีความมั่นคง และพร้อมที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าได้ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเสริมสร้างความมั่นคงของชาตินั้นต้องอาศัย การพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ เข้ามาช่วยด้วย มิได้เป็นเรื่องเฉพาะด้านการทหารเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าหากชาติไม่มีการพัฒนาแล้ว ชาติก็ จะไม่มีความมั่นคงเช่นกัน (กรมยุทธศึกษา, ม.ป.ป., หน้า ๖๑) ดังนั้นการที่จะเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ และการพัฒนาให้ประเทศมีความเจริญรุ่งเรืองทางหนึ่งคือ การพัฒนาคุณภาพของคนหรือประชากรในชาตินั้นเอง

คุณค่าของการกีฬามีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของคน คุณภาพของคนที่ดีจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศและความมั่นคง

ของชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า กีฬาพัฒนาคน คนพัฒนาชาติ ซึ่งหากปราศจากการพัฒนาคน โดยการกีฬาแล้ว ประชากรของเราอาจจะกลายเป็นคนหัวโต ตัวลึบ ใจแคบ และเห็นแก่ตัวไปหมดก็ได้ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, ๒๕๓๔, หน้า ๗๔) ผู้ที่เล่นกีฬาก็จะมีการพัฒนาทักษะการกีฬา สุขภาพพลานามัยและวินัยในตนเอง รวมทั้งสามารถที่จะเรียนรู้นิสัย และปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีความฉับไวสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การเล่นกีฬายังช่วยพัฒนาความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เคารพในความยุติธรรม คำตัดสิน มีความรู้จักอดทน มีความเชื่อมั่น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย รู้จักตำแหน่ง หน้าที่ บทบาทของตนเอง สามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เล่นกีฬาจะสามารถถ่ายทอดคุณลักษณะเหล่านี้ไปใช้ในสถานการณ์ของการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๕, หน้า ๒) สังคมโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้ตระหนัก ถึงความสำคัญของการกีฬาเพื่อพัฒนาชาติเป็นอย่างมาก ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ต่างก็ส่งเสริม ให้ประชากรของตนได้มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ทั้งที่จัดเป็นโครงการกีฬาเพื่อมวลชน และการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศในระดับต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย

ความเป็นมาของการกีฬาในประเทศไทย

ประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีการส่งเสริมและสนับสนุน การกีฬา

มาเป็นเวลานาน ความเป็นมาของการกีฬา หรือพลศึกษาในประเทศไทยนั้นเริ่มในสมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจน แต่สันนิษฐานได้ว่าคงจะเกิดขึ้นมาพร้อมกับการเริ่มสร้างชาติไทย เพราะการออกกำลังกายเป็นความต้องการตามธรรมชาติตลอดชีวิตของมนุษย์ ในสมัยโบราณคนไทยใช้การกีฬาเพื่อความอยู่รอดและการสงคราม เพราะสภาพแวดล้อมทำให้คนสมัยนั้นต้องออกกำลังกายในการหาอาหาร ต่อสู้กับสัตว์ร้าย ต่อสู้กับธรรมชาติ ป้องกันตนเอง รวมทั้งต้องทำสงครามด้วย กิจกรรมกีฬาที่ใช้สำหรับการออกกำลังกายเช่น การวิ่ง การเดินทางไกล การกระโดด กระโจน ขว้างปา ฟัน ฟัน ว่ายน้ำ เป็นต้น เมื่อเข้ามาสู่ช่วงสมัยที่ต้องมีการทำสงครามกันเป็นประจำ ทั้งในลักษณะของการรุกรานและตั้งรับ การกีฬาจะมีบทบาทในทางการทหารและความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก ในการฝึกฝนฝีมือของไพร่พลให้มีความชำนาญ แข็งแรง ตั้งแต่ในยุคกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งมีกิจกรรมกีฬาได้แก่ ศิลปะการป้องกันตัว การใช้อาวุธ เช่น ดาบสองมือ กระบี่ หอก มีด ไม้พลอง ง้าว ธนู ปืน โล่ ดั้ง เป็นต้น รวมทั้งการใช้อาวุธประกอบกับพาหนะช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีกิจกรรมการเล่นที่เป็นกีฬาซึ่งใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียด เพื่อความสนุกสนาน พักผ่อนหย่อนใจ อีกหลายอย่างเกิดขึ้นมาอันได้แก่ ตะกร้อ แข่งเรือ แข่งวัว เต้นระบำ การล่าสัตว์ มวยปล้ำ

มวยไทย กระบี่กระบอง จักรวาล แข่งรถม้า ไม้หึ่ง ไม้ข่า ตีคลี สะบ้า (ถนอมวงศ์ กฤษณเพ็ชร, ๒๕๓๘, หน้า ๑-๑๒) เป็นต้น

ประเทศไทยเริ่มมีการกีฬาสสมัยใหม่ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้มีการนำกีฬาสากลจากต่างประเทศอันได้แก่ ฟุตบอลเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก (เดชา การบุตร, ๒๕๑๐, หน้า ๕๔) พระองค์ทรงโปรดการกีฬาเป็นอย่างมาก และสนับสนุนให้มีการเล่นกีฬาทั้งในหมู่พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังเริ่มมีกีฬาสากลเข้ามาในประเทศไทยอีกหลายประเภท เช่น รักบี้ฟุตบอล ยูโด บาสเกตบอล กอล์ฟ ยิมนาสติก โปโล ฮอกกี้ เป็นต้น มีการจัดแข่งขันกีฬาอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ ด้วย ต่อมา ในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงโปรดการเล่นกีฬาเช่นกัน ทรงเล่น เทนนิส แบดมินตัน ฟุตบอล ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๕ นอกจากนี้พระองค์ยังสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ เลือป่าซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกาย จิตใจ พัฒนาสติปัญญาส่งเสริมความเป็นผู้นำ และการเสียสละต่อส่วนรวมและประเทศชาติอีกด้วย ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการสนับสนุนการกีฬา เช่นเดียวกับรัชสมัยก่อนหน้า โดยพระองค์ทรงมีกีฬาที่โปรดปราน คือ กอล์ฟ สควอช

เทนนิส พายเรือ และว่ายน้ำ กิจกรรมด้านการกีฬาและพลศึกษามุ่งเน้นไปที่การก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม แข่งขันกีฬาเพื่อความสนุกสนาน และก่อให้เกิดคุณธรรม ๔ ประการ คือ ความองอาจกล้าหาญ ความสามัคคี ความมีน้ำใจ และความอดกลั้น มากกว่าการแข่งขันกีฬาเพื่อชิงความเป็นเลิศ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยคณะราษฎร พระองค์ก็ยังคงทรงสนับสนุนการกีฬาของชาติอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากที่พระองค์ทรงสละราชสมบัติเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จขึ้นครองราชย์ต่อมา ในรัชสมัยนี้มีการส่งเสริมการกีฬากันมากขึ้น โดยบรรจุในหลักสูตรการเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อีกทั้งพระองค์เองก็โปรดปรานการกีฬาหลายอย่าง เช่น กระเชี่ยงเรือ ว่ายน้ำ สกีนํ้าแข็ง เป็นต้น ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันได้เสด็จขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา นับว่าพระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่รักกีฬาอย่างแท้จริง ทรงโปรดปรานกีฬาหลายประเภท เช่น เทนนิส แบดมินตัน ว่ายน้ำ สกีนํ้าแข็ง สกีนํ้า เรือใบ โดยเข้าร่วมแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ในนามทีมชาติไทยและทรงชนะเลิศในการแข่งขันเรือใบประเภทโอเค ด้วยความที่พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในการกีฬามาก ทรงสนับสนุนและพระราชทาน

ไฟพระฤกษ์ในการจัดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยครั้งที่ ๑ ที่ต่อมาได้พัฒนามาเป็นกีฬาแห่งชาติ มีการส่งเสริมให้ประเทศไทยเข้าร่วมกิจกรรมกีฬากับนานาชาติ โดยเข้าเป็นสมาชิกของคณะกรรมการโอลิมปิกสากล เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติเป็นครั้งแรก คือ กีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ ๑ ที่ประเทศอินเดีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ และเข้าร่วมกีฬาโอลิมปิกเกมส์เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ประเทศฟินแลนด์ และเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๑ ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งต่อมาพัฒนาไปสู่การเป็นกีฬาซีเกมส์ (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, ๒๕๓๘, หน้า ๑๗-๒๓) จากนั้นประเทศไทยก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันในทุกระดับ

ภารกิจและนโยบายของรัฐด้านการกีฬา

สำหรับในเรื่องขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาของประเทศไทย ได้มีการมอบหมายให้กระทรวงธรรมการเป็นผู้รับผิดชอบภารกิจ ในด้านนี้ตั้งแต่สมัยของรัชกาลที่ ๕ จนกระทั่งมีการก่อตั้งกรมพลศึกษา สังกัดกระทรวงธรรมการ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ เพื่อเป็นหน่วยงานหลักของรัฐในการบริหารงานด้านการกีฬาและพลศึกษาของชาติมีองค์การอิสระที่เข้าร่วมประสานในการจัดการแข่งขัน และเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ คือ คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมารัฐบาลซึ่งมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญของการกีฬาของชาติมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ ๕ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงเห็นควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อการดูแลภารกิจด้านการกีฬาโดยเฉพาะ ซึ่งก็คือองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย (อสกท.) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, ๒๕๓๘, หน้า ๑๐๓-๒๓๕) ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ มีการก่อตั้งการกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) ขึ้นแทนองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย (อสกท.) เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและควบคุมการดำเนินงานกิจการกีฬาให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๖ ข, หน้า ๑๐) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเหมือนเดิม เพื่อให้เป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่มีภารกิจรับผิดชอบการกีฬาของชาติตามกรอบนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับกระทรวงเข้ามาดูแลภารกิจของรัฐด้านการกีฬาโดยตรงอันได้แก่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งการกีฬาแห่งประเทศไทยเปลี่ยนสังกัดจากสำนักนายกรัฐมนตรีมาอยู่ที่กระทรวงใหม่ และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในภารกิจด้านการกีฬาของรัฐเช่นเดิม

ส่วนในด้านนโยบายสาธารณะของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านการกีฬา ได้เริ่มมีการแถลงต่อรัฐสภาเป็นครั้งแรกตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยรัฐบาลที่มีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรี และมีการแถลงนโยบายเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนการกำหนดนโยบายการกีฬาไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้น ได้เริ่มตั้งแต่แผน ฯ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) เป็นต้นมาจนถึงฉบับปัจจุบันคือฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๒๐; ๒๕๒๕; ๒๕๓๐; ๒๕๓๕; ๒๕๔๐; ๒๕๔๕) แต่อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นระยะเวลากว่า ๕๐ ปี ยังไม่มีแผนแม่บท และนโยบายที่เป็นหลักในการส่งเสริมการกีฬาโดยเฉพาะสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๕) จึงได้มีการกำหนดแผนแม่บทและนโยบายขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นแผนชี้นำสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ยึดถือเป็นหลักและแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานด้านกีฬาของชาติ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๑) ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๓๔) และฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๐) โดยต่อมาได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่ง

ชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) และ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ซึ่งสอดคล้อง กับแนวทางและระยะเวลาของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) และฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕- ๒๕๔๙) มากยิ่งขึ้น (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๐; ๒๕๔๕ ก) ซึ่งนับได้ว่าการริเริ่มให้ มีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาตินี้เป็นจุดเปลี่ยน ที่สำคัญอย่างยิ่งอีกจุดหนึ่งนำไปสู่การพัฒนา ในด้านต่าง ๆ ของวงการกีฬาในประเทศไทย เราในปัจจุบันนี้

การกีฬากับความมั่นคงของชาติ

จากการนำเสนอข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ผู้มีอำนาจรัฐ ส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการกีฬา ไม่น้อยไปกว่าภารกิจด้านอื่น ๆ ตลอดมา ตั้ง แต่รัฐบาลคณะแรกจนกระทั่งถึงคณะปัจจุบัน ซึ่งเป็นคณะที่ ๕๔ แล้ว (นันทพันธ์ ภักดี ผดุงแดน, ๒๕๔๓; กวี วงศ์พุด, ๒๕๔๔) โดยมีนโยบายด้านการกีฬาในคำแถลงนโยบาย ของรัฐบาลต่อรัฐสภาและมีประกอบไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ ฉบับที่ ๔ เป็นต้นมา รวมทั้งได้มีการจัดทำ แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบันรวม ๓ ฉบับ เพื่อเป็นแนว ปฏิบัติหลักในการกิจด้านการกีฬาของประเทศ ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬาขึ้นมาดูแลภารกิจด้านการกีฬาของ

ประเทศในภาพรวม ซึ่งรวมทั้งการกีฬาแห่งประเทศไทยด้วย โดยที่ผ่านมามีรัฐบาล หลายคณะพยายามที่จะจัดตั้งหน่วยงานระดับ กระทรวงเพื่อดูแลภารกิจด้านการกีฬาแต่ไม่ สำเร็จ จนกระทั่งมาถึงในสมัยของรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ที่มีกรปฏิรูประบอบ ราชการเข้ามาเป็นแรงผลักดันสำคัญ มีการจัด โครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม บทบาทหน้าที่ ของส่วนราชการกันใหม่อย่างจริงจัง และมีการ ศึกษาข้อมูลที่ทำให้มองเห็นว่าภารกิจด้าน การกีฬามีความสำคัญต่อประเทศ เป็นงานที่มี ลักษณะเฉพาะด้านของตัวเอง ต้องมีหน่วยงาน ระดับกระทรวงดูแลเป็นการเฉพาะ จึงจะมีการ ขับเคลื่อนได้ดี ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ ช่อนเร้นอยู่เบื้องหลังของภารกิจด้านกีฬาหรือ การกำหนดนโยบายด้านการกีฬาของชาติ นอกเหนือไปจากเพื่อให้เกิดการพัฒนาใน ระดับต่าง ๆ แล้วยังน่าจะมีเรื่องของความมั่นคง ของชาติเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะภารกิจด้าน การกีฬาจะถูกนำมาใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของประเทศชาติกันมากและ ตลอดมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในหน่วยทหารมี กิจกรรมด้านการกีฬาเพื่อเตรียมพร้อมในด้าน ความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจของ กำลังพลเพื่อทำหน้าที่ป้องกันรักษาอธิปไตย ของรัฐ กระทั่งในปัจจุบันในหน่วยทหารยัง ให้ความสำคัญกับการกีฬา ทั้งในด้านของ กิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ แม้ว่าสถานการณ์ของประเทศและของโลกทั้ง ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน

รวมทั้งกระบวนการทัศนด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงไปก็ตาม การกีฬาที่ยังถูกนำมาใช้ในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติอีกเช่นกัน แต่มุ่งเน้นในด้านสังคมมากยิ่งขึ้น เช่น กีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน กีฬาเพื่อต้านภัยจากยาเสพติด ส่งเสริมให้ประชาชน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น จากแนวคิดที่ว่าความมั่นคงของชาตินั้นเป็นสถานะในการดำรงอยู่ของประเทศชาติอย่างปลอดภัย สงบสุข และพัฒนา ประชาชนอยู่ดีกินดี รู้รักสามัคคี อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข (กรมยุทธศึกษา, ๒๕๔๓, หน้า ๒๒๘-๒๒๙) นั้น เมื่อได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกีฬากับความมั่นคงของชาติทำให้ทราบว่า กีฬานั้นมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก โดยถือว่าการกีฬาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของคน ดังคำกล่าวที่ว่า *กีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ* เพราะสามารถเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาพพลานามัย ส่งเสริมให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยเป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎกติกา มีจิตสำนึกของความสามัคคีในหมู่คณะ และความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนบุคคลซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม ให้มีความก้าวหน้า มีความสงบสุข เป็นธรรม และเป็นสังคมที่มีคุณภาพ อันจะสนับสนุนต่อการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม ให้มีความเจริญก้าวหน้าด้วยความมั่นคง

(เลิศรัตน์ รัตนวานิช, ๒๕๓๖, หน้า ๑) นอกจากนี้แล้ว กีฬายังมีส่วนในการพัฒนาและเสริมสร้างความมีเสถียรภาพของชาติในอีกหลาย ๆ ด้าน (มนตรี ไชยพันธุ์, ๒๕๔๖, หน้า ๑-๒) อันได้แก่ ทางด้านเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของแต่ละชาติจะเจริญรุดหน้าเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของคนในชาติ ถ้าคนในชาติมีสมรรถภาพร่างกายที่แข็งแรง สุขภาพดี สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถ ผลผลิตต่อบุคคลสูง ผลรวมในประเทศก็สูง เศรษฐกิจของประเทศก็ดีและมั่นคง ตรงกันข้าม ถ้าประชากรมีความอ่อนแอ ประสิทธิภาพการทำงานต่ำ ผลรวมของผลผลิตก็จะต่ำตามไปด้วย ฉะนั้น กล่าวได้ว่าการกีฬามีส่วนในการพัฒนาสมรรถภาพของชนในชาติให้มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งจะส่งผลทำให้ภาวะเศรษฐกิจสูงตามไปด้วย ทางด้านการเมือง ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าการกีฬากับการเมืองแยกกันไม่ออก การกีฬาสามารถนำสงครามไปสู่สันติภาพได้ จะพบว่าจีนได้ใช้การกีฬานำการเมือง โดยใช้การกีฬาเป็นสื่อสัมพันธ์ไมตรีประเทศต่าง ๆ จนมีคำพูดติดปาก ผู้ฝึกสอนและนักกีฬาของจีนว่า *กีฬาแพ้ ชนะไม่สำคัญ สำคัญไมตรีต้องมาก่อน* สิ่งนี้คือสิ่งที่ยืนยันได้ว่าการกีฬามีประโยชน์และส่งผลทำให้ภาวะทางการเมืองสามารถลดความกดดันลงได้ ในระดับหน่วยงานย่อย การกีฬาสามารถทำให้กลุ่มมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้น โดยการร่วมแข่งขันกีฬา ฉะนั้นกล่าวได้ว่า การกีฬาสามารถนำสันติภาพไมตรี ความสนิทเป็น

ส่วนตัวมาสู่หน่วยงานได้ ทำให้การทำงาน การติดต่อสื่อสารร่วมกันได้ง่ายขึ้น ทางด้านการทหาร การกีฬาทำให้สมรรถภาพของทหารพัฒนาได้ ทหารของชาติจะต้องมีสมรรถภาพสูง การร่วมเล่นกีฬาทำให้สมรรถภาพทางร่างกายทหารสูงขึ้น และการได้ร่วมเล่นกีฬาเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากภาวะสงคราม ซึ่งเป็นการต่อสู้ที่รุนแรงได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันหน่วยงานทางทหารได้สนับสนุนส่งเสริมให้ทหารในสังกัดเล่นกีฬา มีการจัดการแข่งขันขึ้นในทุกระดับ และประเทศชาติก็สามารถได้นักกีฬาส่วนหนึ่งจากกลุ่มของทหารมาเป็นตัวแทนของชาติ ขวัญและกำลังใจของประชาชน ถ้าประชาชนของชาติมีพลานามัยสมบูรณ์ ก็ย่อมมีขวัญและกำลังใจดีกว่าประเทศที่มีสุขภาพอนามัยต่ำ คนที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี จะมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากกว่าคนที่มีสุขภาพอนามัยต่ำ ยิ่งถ้าประชาชนของรัฐส่วนใหญ่ได้ร่วมเล่นกีฬาได้ฝึกกีฬาเป็นประจำ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ซึ่งจะส่งผลทำให้เสถียรภาพของประเทศชาติมั่นคงถาวรด้วย ความมั่นคงของชาติเมื่อสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศดี มีกองทัพที่มีเสถียรภาพ มีความมั่นคงทางการเมือง ทุกคนในชาติมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีร่างกายแข็งแรง ประชาชนนิยมการเล่นกีฬา สิ่งที่ดีติดตามมาคือ ความมั่นคงของชาติ ซึ่งความมั่นคงของชาตินี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการลงทุนพัฒนาทางเศรษฐกิจต่อไป โดยความเห็นนี้สอดคล้องกันกับประยุทธ์ โกศลยุทธสาร (๒๕๑๕, หน้า

๒-๔) ที่ได้กล่าวไว้ในเวลาที่ต่างกันร่วม ๓๐ ปี แต่ยังมีสาระสำคัญที่คล้ายกันว่า การกีฬาช่วยสร้างพลานามัยให้แก่ร่างกายให้เข้มแข็ง อดทน ทั้งร่างกายและจิตใจ ต้องฝึกฝนให้มีความเป็นยอดเยียมตามกติกาของกีฬาแต่ละประเภท ดังนั้น จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างพลังอำนาจของชาติด้านทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพโดยให้แข็งแรง อดทน มีวินัย ทั้งผู้เล่นกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้ชม จากเยาวชนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง ไม่ยาวนานจนเกินรอที่จะได้ประชาชนที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ผ่านการกีฬามาแล้ว จะเป็นกำลังที่มีคุณค่ายิ่งของชาติบ้านเมือง ซึ่งจะนำไปสู่ความสงบสุขของบ้านเมืองทั้งภายในและพร้อมที่จะต่อสู้กับอริราชศัตรูจากภายนอก การกีฬานั้นมิได้มีความมุ่งหมายหรือขอบเขตแต่เพียงการจัดให้คนได้มาทำการแข่งขันกัน เพื่อให้ได้ทราบผลแพ้-ชนะ อันเกิดจากการแข่งขันเท่านั้น แต่การกีฬาเป็นเรื่องของการสร้างคนให้เป็นคนอย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าประเทศใด ยุคใด สมัยใด ต่างก็เสริมสร้างประชากรในชาติของเขาด้วยการกีฬาทั้งสิ้น กรีกและโรมันสมัยกว่าสองพันปีต่างสร้างประเทศด้วยการกีฬา กีฬาโอลิมปิกอันเป็นกีฬาประวัติศาสตร์เก่าแก่ของสมัยนั้นยังคงรุ่งโรจน์อยู่ถึงสมัยปัจจุบัน คบเพลิงอันเป็นสัญลักษณ์แห่งโอลิมปิกยังคงลุกโชติช่วงอยู่คู่กับดวงอาทิตย์ และถ้าหากว่าคบเพลิงนี้ได้ไปปักลง ณ ประเทศ ใด จุดใดของโลก ก็แสดงว่าบัดนี้ประเทศนั้นได้ถึงซึ่งความมั่นคงและเจริญสุดยอด อังกฤษเป็นประเทศที่ถือว่าการกีฬาเป็นสิ่งสำคัญของชาติ ได้เริ่มสร้าง ชาติ

ให้มีความเจริญด้วยการปลูกฝังการกีฬาให้
แน่นลงในจิตใจ ในยามสงครามโลกครั้งที่ ๒
ไม่มีใครคาดหมายได้เลยว่า เกาะอังกฤษเล็ก ๆ
จะไม่พินาศด้วยแสนยานุภาพอันเกรียงไกร
ของเยอรมันได้ แต่ด้วยขวัญอันมั่นคงแห่ง
ความเป็นนักกีฬาของชาวอังกฤษ การถอยอย่าง
มีระเบียบ และสมองอันชาญฉลาด ได้ช่วยให้
อังกฤษมีชัยชนะสงครามอย่างงดงามในที่สุด
ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่ได้เริ่มสร้างประเทศ
ด้วยการกีฬา จนเป็นมหาอำนาจก่อนสงคราม
โลกครั้งที่สองนี้ ก็กลับฟื้นตัวและเจริญได้
อย่างรวดเร็ว ด้วยการปลูกฝังการเป็นนักกีฬา
ให้แก่ประชาชนชาวญี่ปุ่นโดยไม่หยุดยั้งจริงจัง
เยอรมนีก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้ปลูกฝัง
ประชาชนให้เป็นนักกีฬาที่ติดลอคมา เคย
ปราบยุโรปเสียราบคาบ แม้แพ้ในสงคราม
โลกครั้งที่สอง ก็กลับฟื้นตัวเองได้อย่างรวดเร็ว
ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในบทบาทนักกีฬาที่ดี
พยายามฝึกฝนตนเองเพื่อชัยชนะตามกติกาอยู่
เสมอ สำหรับสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต
รัสเซียในอดีตและสาธารณรัฐประชาชนจีนต่าง
ก็เสริมสร้างประชากรด้วยการกีฬาทั้งยังพยายาม
แผ่ขยายให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ
ต่าง ๆ ทั้งภายในค่ายของตนเอง และใช้เป็น
เครื่องฟื้นฟูสัมพันธไมตรีระหว่างค่ายด้วย ดัง
เช่น กีฬาป้องกันของสาธารณรัฐประชาชนจีน
กับสหรัฐอเมริกา การแข่งขันหมากรุกระหว่าง
สหภาพโซเวียตรัสเซียในอดีตกับสหรัฐอเมริกา
 เป็นต้น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การกีฬา
เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติอย่างเป็นสากล
ที่นานาอารยประเทศได้ให้ความสำคัญมาตั้ง
แต่สมัยตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน สำหรับ
ในส่วนของประเทศไทยเรานั้น นโยบายของ
รัฐด้านการกีฬาได้มีมานานแล้วเช่นกัน โดย
ช่วงเวลาก่อนที่จะมีแผนพัฒนาการกีฬาแห่ง
ชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ซึ่งถือว่าเป็น
แผนแม่บทด้านการกีฬาของชาตินั้น มิได้
กล่าวไว้โดยตรงในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ คำแถลงนโยบายของ
รัฐบาลต่อรัฐสภา มติของที่ประชุมคณะ
รัฐมนตรี หรือกฎหมายอื่นใด แต่จะมีการ
กำหนดโดยตรงจากชนชั้นนำของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น
ผู้นำประเทศ คณะรัฐมนตรี กรรมการบริหาร
องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยหรือ
การกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นกรณีไป ซึ่ง
ภารกิจด้านความมั่นคงจะมีกองทัพเป็นผู้
รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ
ต่าง ๆ เป็นหลัก แต่ต่อมาเมื่อมีการกำหนด
แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ.
๒๕๓๑) ออกมาใช้ก็ทำให้การดำเนินการกิจ
ด้านการกีฬาของชาติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีก
มากเพราะการมีแผนฯ เปรียบเสมือนเป็น
แม่บท หรือกรอบในการดำเนินการกิจได้
อย่างมีทิศทาง ชัดเจนแน่นอน อีกทั้งในระยะ
หลังนี้มีการกล่าวถึงภารกิจด้านการกีฬาไว้ใน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา มติ

ของที่ประชุมคณะรัฐมนตรีกันมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีกฎหมายในระดับของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาโดยตรงอีกด้วย เช่น พ.ร.บ. กีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลแล้ว ยิ่งทำให้พบว่าการกีฬานั้นมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของชาติไทยเราเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสองประเด็นหลักที่ขอนำเสนอ ดังนี้ คือ ๑. การกีฬากับความมั่นคงของชาติด้านการปกป้องรักษาอธิปไตย และ ๒. การกีฬากับความมั่นคงของชาติด้านสังคม

๑. การกีฬากับความมั่นคงของชาติด้านการปกป้องรักษาอธิปไตย

กีฬาได้ถูกนำไปใช้ในทุกเหล่าทัพ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งแก่กำลังพลให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และนอกจากนี้แล้วยังมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม มากบ้างน้อยบ้าง ตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์และพื้นที่ ต่อมาในระยะหลัง แต่เป็นช่วงก่อนที่จะมีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติก็ได้มีนโยบายนำเอากิจกรรมกีฬาเข้าไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะตามพื้นที่ชนบทที่เคยมีวิกฤติการณ์ด้านความมั่นคง เช่น โครงการฟื้นฟูกีฬาส่วนภูมิภาค (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๓, หน้า ๒๐) โครงการพัฒนากีฬาเคลื่อนที่สู่ชนบท (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๒, หน้า ๒๓) โดยมีองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งต่อมาก็คือการกีฬา

แห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบ ตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ในยุคที่มีสงครามเย็น พื้นที่สีชมพู สีแดง เราเคยส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปทำโครงการเคลื่อนที่สู่ชนบทบ้างเหมือนกัน ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้านอื่น ๆ อาจจะไม่ปลอดภัย แต่เจ้าหน้าที่ด้านกีฬาจะถูกมองอีกอย่างหนึ่ง คนของเราให้ไปไม่มีปัญหา” (สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์, ๒๕๔๓, ๘ เมษายน)

๑.๑ การกีฬากับการทหารและกำลังพลของชาติ

อย่างไรก็ตาม มีสิ่งหนึ่งที่ทำให้เห็นว่ากีฬามีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติมาก และโดยตรงคือด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติเพราะกำลังคนเป็นขุมกำลังทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และสังคมจิตวิทยา กำลังคนในที่นี้มิได้หมายความว่าจะมีจำนวนมากแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้ครอบคลุมถึงศักยภาพ ความสามารถ มีวินัย มีสุขภาพดี รักษาดี เป็นต้น (สมประสงค์ น่วมบุญลือ, ๒๕๒๐, หน้า ๙) เป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่ พร้อม ไกรสรธรรม (๒๕๒๒, หน้า ๔) กล่าวว่า iva การกีฬาส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี รวมถึงอบรม บ่มนิสัยบุคคลให้มีระเบียบวินัยดีตามไปด้วย ฉะนั้น เมื่อประเทศชาติมีบุคคลที่แข็งแรง สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี รวมทั้งมีประชาชน

ที่มีระเบียบวินัยดี ประเทศนั้นจะเจริญ และมีความมั่นคง

การกีฬาของไทยเราตั้งแต่สมัยโบราณกาล ใช้เพื่อการฝึกปรือให้ร่างกายเข้มแข็ง ฝึกปรืออาวุธต่าง ๆ ไว้เพื่อป้องกันตัวเอง หมู่คณะ และประเทศชาติ ตามหลักการที่ว่าความมั่นคงแห่งชาตินั้นขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของพลเมืองเป็นสำคัญ พลเมืองเป็นกำลังสำคัญของประเทศและเป็นปัจจัย กำลังอำนาจแห่งชาติ ประเทศใดมีพลเมืองมาก และประกอบด้วยพลเมืองที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บแล้ว ประเทศนั้นย่อมมีกำลังผลิตสูงและมีกำลังทหารที่เข้มแข็งด้วย ทางทหารนั้นต้องการชายหญิงที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ เช่นเดียวกับนักกีฬา ซึ่งนักกีฬาเป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ดี ดังนั้นหากชาติต้องการตัวเมื่อใดก็จะเป็นกำลังของชาติได้ทันที นักกีฬาที่ดีจะเป็นผู้ที่มีความทรหด อุตุน ข้มแข็ง เพื่อป้องกันต่อผู้รุกรานศัตรู การกีฬาบางชนิดสามารถนำไปใช้ในการต่อสู้กับข้าศึกศัตรูได้ทันที ชาติใดมีประชากรที่มีน้ำใจนักกีฬา ไม่ว่าเพศใด วัยใด แล้วย่อมได้รับการยกย่องเป็นที่เกรงขามแก่ศัตรู และก็จะชนะสงครามได้ในที่สุด (ประยูทธ โกศลยุทธสาร, ๒๕๑๕, หน้า ๒๘-๔๘) โดยนโยบาย หรือการให้ความสำคัญด้านการกีฬากับความมั่นคงของชาติในช่วงเวลาก่อนที่จะมีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาตินั้น จะมุ่งเน้นไปที่ความเข้มแข็งทั้งสุขภาพกายและจิตใจของประชาชน และ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรของกองทัพที่ต้องมุ่งเน้นเป็นพิเศษ ดังความคิดเห็นต่อไปนี้

“นโยบายการกีฬาของประเทศไทยในสมัยก่อนน่าจะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ซึ่งสามารถมองได้ในสองลักษณะ คือ อันดับแรก ใช้เพื่อทำให้ร่างกายแข็งแรงและป้องกันตัวหรือเอาไปสู้รบโดยเฉพาะทหารต่าง ๆ กับอันที่สอง ใช้เพื่อเป็นการละเล่นสนุกสนานและสร้างความสามัคคีในสังคม ซึ่งสองอันนี้มันต้องไปด้วยกัน” (ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์, ๒๕๔๓, ๒๑ เมษายน) เช่นเดียวกับความเห็นที่ว่า

“กีฬากับความมั่นคงของชาตินั้นมีความเชื่อมโยงกัน โดยทฤษฎีแล้วกีฬาทำให้คนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพ จิตด้วย อีกทั้งด้านความสมานฉันท์ ความสามัคคี กลมเกลียว...จะส่งผลถึงต่อประเทศชาติด้วย ถ้าคนในชาติไม่แข็งแรง ประเทศชาติก็ไม่มั่นคง” (นพชัย ศานติบุตรกุล, ๒๕๔๓, ๒๐ เมษายน) และ

“ในอดีตที่ผ่านมากีฬาถูกใช้เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติเหมือนกัน แต่คงเป็นโดยอ้อมเสียมากกว่า ไม่ใช่ทางตรง อาทิเช่น ถ้าเป็นทางหน่วยทหารก็ต้องส่งเสริม สนับสนุนกีฬา เพื่อให้กำลังพลมีความเข้มแข็ง สุขภาพดี มีความแข็งแรง พร้อมรบ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีให้กับหน่วยอีก

ด้วย” (สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์, ๒๕๕๗,
๘ เมษายน)

นโยบายสาธารณะด้านการกีฬาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นต้นมา ยังคงมีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านรักษาอธิปไตยของชาติที่ดีและความมั่นคงด้านสังคมที่ดี ในด้านการทหารและกำลังพลยังคงมุ่งเน้นส่งเสริมให้กีฬามีส่วนช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ให้พร้อมต่อการป้องกันประเทศอยู่ตลอดเวลา โดยมีการฝึกฝนฝึกซ้อมกีฬา การต่อสู้ การใช้อาวุธต่าง ๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีการแข่งขันกีฬาทั้งภายในหน่วยและระหว่างหน่วยอยู่เสมอเช่นกัน นอกจากนี้แล้วยังมีการส่งเสริมให้มีกีฬาเพื่อมวลชนลงไปทุกพื้นที่ในประเทศไทย ในช่วงปัจจุบันยังมีการนำกีฬามาใช้ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๗) ซึ่งทางกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้รับนโยบายจากนายกรัฐมนตรีโดยตรง ให้มีการจัดทำแผนด้านการกีฬาเข้าไปคลี่คลายสถานการณ์ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สอดคล้องในการใช้กีฬาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ดังกล่าว โดยเชื่อว่ากีฬาสามารถสร้างความสามัคคี และสร้างสังคมที่ดีได้ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญมาก โดยคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้การกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงรับเรื่องไป

เพื่อประสานงานกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อดำเนินการในด้านของงบประมาณและแผนการดำเนินงานต่าง ๆ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) ซึ่งที่จริงแล้วก็เคยมีการนำโครงการกีฬาไปจัดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา แต่มีกิจกรรมไม่มากนัก และมีได้ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เพราะขาดงบประมาณสนับสนุน ดังคำกล่าวที่ว่า

“จริง ๆ แล้วทาง กกท. เคยทำโครงการกีฬาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ระยะ หนึ่งโดยร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นำเยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธกับอิสลามมาเล่นกีฬากัน ทำอยู่ ๓-๔ ปี ได้ผลค่อนข้างดี มีความสามัคคีกัน แต่ตอนหลังต้องเลิกทำเพราะงบประมาณไม่มี ซึ่งที่ผ่านมาใช้งบประมาณจากการขอสปอนเซอร์เอกชนเป็นหลัก” (สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์, ๒๕๕๗, ๘ เมษายน) และ

“กกท. เคยเข้าไปจัดกิจกรรมในเขต ๔ จังหวัดภาคใต้ในปีที่ผ่านมา ๆ มา โดยรูปแบบ จะจัดกีฬาแข่งขันกันโดยให้ทุกตำบล ส่งทีมเข้ามาแข่งขันที่อำเภอแต่ละแห่ง ทุกศาสนาทั้งพุทธ มุสลิม” (ปิยะชน โพธิ์เจริญ, ๒๕๕๗, ๒๑ เมษายน)

นอกจากนี้แล้วการแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น นำการกีฬาเข้ามาร่วมเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนิน

งานร่วมกับงานด้านการเมือง การทหาร ดัง
ความเห็นที่ว่า

“เรื่องของปัญหาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน การที่กีฬา
จะเข้าไปเกี่ยวข้องได้นั้น ก็จะมุ่งเน้น
ไปที่การสร้างสามัคคี โดยมีกีฬา
เป็นสื่อ โดยมีงานด้านการเมืองนำด้วย
แล้วให้กีฬาเป็นสื่อตาม” (ยิ่งยง อาทิ-
ภาณุ, ๒๕๕๗, ๕ มิถุนายน)

โดยรวมแล้วการกีฬาได้มีส่วนเข้ามา
ร่วมในการแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์จังหวัด
ชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสอง
ปีที่ผ่านมา เพราะกีฬาถูกมองว่าเป็นเครื่องมือ
สำคัญในการสร้างความสามัคคีให้กับคนทุก
หมู่เหล่าในสังคมดังกล่าวที่ว่า

“กีฬามีส่วนช่วยแก้ปัญหาความ
มั่นคงได้ กีฬาเล่นแล้ว...ทำให้เกิด
ความสามัคคี ถ้าให้เด็กหรือเยาวชน
เล่นกีฬา เชื่อว่าจะทำให้ประชาชนและ
เยาวชนใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ แทนที่
จะไปหมกมุ่นกับพวกคิดก่อการร้ายหรือ
ผู้ไม่หวังดี กีฬาช่วยในทางอ้อมได้”
(มนตรี วีระประวัตติ, ๒๕๕๗, ๑๖
เมษายน) และ

“กีฬาสำคัญต่อความมั่นคงของ
ชาติ พบว่ากิจกรรมกีฬาสามารถเข้า
มาแก้ไขปัญหาเรื่องความมั่นคงชายแดน
ได้ เพราะว่าเมื่อจัดกิจกรรมกีฬาแล้วก็
จะเกิดเรื่องของความสามัคคี ทุกฝ่าย
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหมด ไม่แบ่ง

แยกทั้งตำรวจ ทหาร พ่อค้า ประชาชน”
(ทินกร นามบุญจิตต์, ๒๕๕๗, ๗ เมษายน)
และ

“กรณีปัญหาจังหวัดภาคใต้ ทาง
กกท. ก็ได้รับผิดชอบจัดทำโครงการ
แข่งขันฟุตบอลเพื่อรวมใจชาวใต้ โดย
ให้ประชาชนทุก ศาสนาเข้ามาร่วมแข่ง
กันตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด
เพื่อช่วยคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น”
(สันติภาพ เดชะวนิช, ๒๕๕๗, ๔
พฤษภาคม)

๑.๒ การกีฬากับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อีกประเด็นหนึ่งที่สนับสนุนว่าการ
กีฬาช่วยส่งเสริมด้านความมั่นคงของชาติ คือ
ในด้านการเมืองระหว่างประเทศ หรือความ
สัมพันธ์ระหว่างประเทศนั่นเอง กล่าวคือ กีฬา
ช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
เป็นไปด้วยดีทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และต่าง
ภูมิภาค (พร้อม ไกรสรธรรม, ๒๕๒๒, หน้า ๔)
หรือแม้แต่การจัดการแข่งขันกีฬาที่เป็นระดับ
มหกรรม ไม่ว่าจะเป็นซีเกมส์ เอเชียนเกมส์
โอลิมปิกเกมส์ ก็มีจุดประสงค์เกี่ยวกับด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อ
ความมั่นคงของชาติแต่ละชาติที่เข้าร่วมรวม
อยู่ด้วย ดังคำกล่าวของ พล. ต. จารึก อาริ-
ราชการณย์ (๒๕๕๗, ๘ เมษายน) ที่ว่า

“การเข้าร่วมกีฬาระดับนานาชาติ
หลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นกีฬาแหลมทอง
ที่ต่อมากลายเป็นกีฬาซีเกมส์ มีเรื่อง

ของความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ หรือด้านความมั่นคงแฝงอยู่ด้วย ตอน นั้นมีอยู่ ๖ ประเทศที่เริ่มต้น เพื่อให้มีความเป็นปึกแผ่น และความร่วมมือ อันดี”

กีฬานำมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะระหว่างประเทศ โลกเสรีกับคอมมิวนิสต์ ซึ่งเคยมีความขัดแย้ง กันทางอุดมการณ์อย่างรุนแรงโดยเริ่มต้นที่ “นโยบายป้องปรองการทูต” ที่สหรัฐอเมริกา นำมาใช้กับจีนอย่างได้ผลดียิ่งและต่อมาไทยเราก็นำเอานโยบายเช่นนี้มาปฏิบัติกับจีนเช่นเดียวกัน ก่อนที่จะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดี ในด้านอื่น ๆ (สันติภาพ เตะชะวณิช, ๒๕๔๓, หน้า ๑-๒) トラมาณจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้อง กับความคิดเห็นของบุคคลในวงการกีฬาหลาย ฝ่ายด้วยกัน ดังกล่าวที่ว่า

“กีฬาเกี่ยวข้องกับความมั่นคง และการเมือง ตัวอย่างเช่นในครั้งแรกที่ ประเทศไทย ได้เปิดความสัมพันธ์กับ คอมมิวนิสต์ ซึ่งจีนก็ใช้กีฬาอันได้แก่ ปิงปองมาเป็นสื่อ ใช้กีฬาเป็นกุญแจ ในการเปิดประตูเมืองเข้าหากัน เอา กีฬาเชื่อมสัมพันธ์นำหน้าเพื่อเจรจา ด้านอื่น ๆ ตามมา ดังที่ว่า เราไปแข่ง ปิงปองกับจีนยุคโกลด์เคียงกับที่อเมริกา แข่งกับจีนเช่นกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เหมือนกัน คือ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ โดยมี กีฬานำเหมือนกับเอากีฬาปิงปองบัง

หน้าก็ว่าได้ เป็นเบื้องหลังความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับจีนในครั้งนั้น” (สันติภาพ เตะชะวณิช, ๒๕๔๓, ๔ พฤษภาคม)

นอกจากการแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศแล้ว ยังมี กิจกรรมกีฬาด้านอื่น ๆ ที่ได้นำมาเสริมสร้าง ในส่วนนี้เช่นกัน ได้แก่ โครงการช่วยเหลือ เพื่ออบรมผู้ฝึกสอนจากประเทศจีน (องค์การ ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๔, หน้า ๒๑) โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการ กีฬาระหว่างประเทศกับประเทศสหภาพโซเวียต และการส่งนักแสดงยิมนาสติกของสหภาพ โซเวียตร่วมแสดงในงานสัปดาห์กีฬาสหภาพ กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปีด้วย (องค์การ ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๖, หน้า ๓๓-๓๖) ภายหลังจากนี้แล้วยังมีการส่งการ แสดงยิมนาสติกมาแสดงตามต่างจังหวัดของ ไทยอีกหลายครั้ง รวมทั้งช่วยส่งผู้ฝึกสอนกีฬา เช่น ยกน้ำหนัก มวยสากลสมัครเล่น มาทำการ ฝึกสอนในไทยอีกเช่นกัน (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๕, หน้า ๑๕) ในช่วงเวลาก่อนที่จะมีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ ๑ มา ใช้ นั้น นโยบายด้านการกีฬารัฐบาลที่มี ต่อความมั่นคงของชาติด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศโดยตรงนั้นไม่มี แต่จะมี ปรากฏอยู่โดยอ้อมเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจาก ในช่วงแรกดังกล่าว กิจกรรมด้านความมั่นคง จะอยู่ในความรับผิดชอบของทหารเป็นหลัก และเมื่อศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ จะพบว่ากีฬานั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคง

ของชาติได้ทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเสริมสร้างความแข็งแกร่งเข้มแข็งทั้งสุขภาพกายและจิตใจของประชาชนและกำลังพลในเหล่าทัพให้เตรียมพร้อมอยู่เสมอในการที่จะป้องกันหรือรักษาอธิปไตยของประเทศ การใช้กีฬาเข้าไปให้ชุมชนหรือสังคมได้เสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะและการใช้กีฬาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันและเคยมีความขัดแย้งกันรุนแรง ให้กลับกลายเป็นมิตรภาพ ทำให้ลดความขัดแย้ง และภัยจากสงครามที่รุนแรงและยาวนานลงไป เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติที่ดีอีกทางหนึ่งเช่นกัน

การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการสร้างมิตรภาพที่ดี ทำให้ลดความขัดแย้งที่มีต่อกัน ความมั่นคงด้านการป้องกันรักษาอธิปไตยของชาติก็อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ประเทศไทยจึงใช้กีฬาเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งด้านการจัดการแข่งขันกีฬาและในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านการกีฬาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ การทำบันทึกความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือด้านการกีฬาต่อกันของไทยที่มีต่อลาวกับพม่า ซึ่งต่อไปจะดำเนินการกับกัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย ดังที่ว่า

“เรามีการทำบันทึกความร่วมมือ
เพื่อช่วยเหลือกันในด้านกีฬาโดยระดับ

ผู้นำประเทศ มีประธานคณะกรรมการ
โอลิมปิกของแต่ละประเทศเป็นผู้
ดำเนินการ เราช่วยเหลือประเทศเพื่อน
บ้านที่ยากจนกว่าเรา ถึงแม้ว่าเราไม่
ร่ำรวย แต่เราดีกว่าเขา ช่วยเหลือด้าน
การฝึกซ้อม อาหาร ที่พัก ตอนนี้
ทำความร่วมมือกับลาวและพม่าเรียบร้อยแล้ว
ต่อไปจะทำกับเขมร เวียดนาม
มาเลเซีย ที่อยู่ติด ๆ กับเรา เราจะ
ทำความร่วมมือทั้งหมด” (พล.ต. จาริก
อารีราชการณีย์, ๒๕๔๗, ๘ เมษายน)

ส่วนประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดกัน
แต่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไทย
เราก็ให้ความช่วยเหลือเช่นกัน อันได้แก่
ประเทศติมอร์ตะวันออกที่ทางรัฐบาลคณะของ
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้การสนับสนุน
อุปกรณ์กีฬา เพื่อเตรียมนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันกีฬาซีเกมส์ นอกจากนี้รัฐบาลไทยยัง
ให้การสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาแก่ประเทศ
เพื่อนบ้านอื่น ๆ อีก เช่น พม่า ลาว และ
บังกลาเทศ เป็นต้น (การกีฬาแห่งประเทศไทย,
๒๕๔๖ ก, หน้า ๓๓) และการจัดกิจกรรม
กีฬาไม่ว่าจะเป็นการแข่งขัน หรือการเล่นกีฬา
ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มี
พรมแดนติดกัน ก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถ
เสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านการรักษา
อธิปไตยได้เช่นกัน อาทิ โครงการก่อสร้าง
สนามกีฬาที่จังหวัดสระแก้ว ซึ่งทางการกีฬา
แห่งประเทศไทยได้รับงบประมาณจาก
โครงการโอลิมปิกเอเชีย เพื่อใช้เป็นสถานที่

สำหรับจัดกิจกรรมกีฬาทั้งภายในจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๖ ง, หน้า ๑-๒) ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทยว่า

“กทท. ได้เห็นความสำคัญของความมั่นคงของชาติเพื่อให้ประเทศไทยได้เชื่อม สัมพันธ์กับเพื่อนบ้านของบจากโครงการโอลิมปิกเอเชียของคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย เอามาสร้างสนามกีฬาที่จังหวัดสระแก้ว เพื่อที่นอกจากประชาชนในท้องถิ่นห่างไกลความเจริญจะได้เล่นกีฬาแล้วยังมีประโยชน์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกด้วย” (สันติภาพ เศรษฐนิข, ๒๕๔๗, ๔ พฤษภาคม)

ส่วนโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ เศรษฐกิจตามแนวชายแดน โดยกิจกรรมท่องเที่ยวด้วยจักรยานที่รับผิดชอบโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นกิจกรรมที่มีทั้งการท่องเที่ยวที่แฝงรูปแบบของการออกกำลังกายด้วยกีฬาจักรยานไว้ด้วย โดยเป็นความร่วมมือของ ๔ ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว และกัมพูชา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, ๒๕๔๗, หน้า ๒) ในบางพื้นที่ที่เป็นชายแดน และมีจุดผ่านแดน สำหรับข้ามไปมาหาสู่กันก็จัดกิจกรรมวิ่งข้ามพรมแดนไทยกับลาวและข้ามพรมแดนของไทยกับพม่า ดังที่ว่า

“ทางคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย เห็นว่ากิจกรรมวิ่งร่วมกันเช่นนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีเสริมสร้างมิตรภาพและความมั่นคง เราทำกับลาวที่สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แล้วอีกครั้งทำกับพม่าที่แม่สาย” (พล.ต. จารึก อาริราช-การณย์, ๒๕๔๗, ๘ เมษายน)

นอกจากนี้แล้วในพื้นที่ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนและมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านก็จะมีการจัดกิจกรรมกีฬา เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคง

“กิจกรรมกีฬาสามารถแก้ปัญหาเรื่อง ความมั่นคงชายแดน เราพยายามที่จะจัดกีฬาส่งเสริมความสัมพันธ์ เราเอาคนที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนของแต่ละด้านมาแข่งกีฬากัน ทั้งไทย ลาว พม่า กัมพูชา” (ทินกร นานบุญจิตต์, ๒๕๔๗, ๗ เมษายน)

“กทท. เคยมีบทบาทในการรับผิดชอบ โดยเฉพาะ กทท. ในจังหวัดที่เป็นชายแดน เช่น เชียงราย ซึ่งต่อมาทางกระทรวงกีฬาฯ ต้องรับผิดชอบไปเป็นหลัก การจัดกีฬาเช่นนี้ที่มีรูปแบบเป็นกีฬาชายแดนทั้ง พม่า ลาว เขมร” (นนทชัย สานติบุตรกุล, ๒๕๔๗, ๒๐ เมษายน) และ

“ในแต่ละแห่งเราพยายามให้มีกีฬาเชื่อมสัมพันธ์กัน เช่นที่จังหวัดตาก เราทำกีฬากับพม่า และในช่วงเทศกาล

สงกรานต์ก็ทำที่จังหวัดอุบลราชธานี”

(สันติภาพ เดชะวณิช, ๒๕๔๗, ๔

พฤษภาคม)

๒. การกีฬากับความมั่นคงของชาติด้าน สังคม

นอกจากนโยบายสาธารณะด้านการกีฬาจะถูกนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในด้านการรักษาอธิปไตยของชาติแล้ว ในช่วงเวลาตั้งแต่ที่มีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ ๑ เป็นต้นมานั้น นโยบายสาธารณะด้านการกีฬายังช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านสังคมมากยิ่งขึ้นอีกด้วย นโยบายสาธารณะด้านการกีฬาที่เป็นแผนแม่บทในการกิจด้านการกีฬาของรัฐบาลนั้นก็คือ แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ซึ่งมีการใช้มาแล้วทั้งสิ้น ๓ ฉบับนั่นเอง สารสำคัญของแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาตินั้นมุ่งให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศ ทุกวัย ทุกพื้นที่ได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาเป็นประจำอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย น้ำใจนักกีฬา เคารพกฎ กติกา และปฏิบัติตามระเบียบของสังคม สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข รวมทั้งได้มีการใช้กีฬาเป็นสื่อในการลดปัญหาสังคม โดยเฉพาะสิ่งเสพติด (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๑; ๒๕๔๐; ๒๕๔๕ ก) โดยสามารถแบ่งออกเป็นสองประเด็นคือการกีฬากับการแก้ไขปัญหายาเสพติดและการกีฬากับการสร้าง

เอกภาพในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ การกีฬากับการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปัญหาสังคมด้านยาเสพติดในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาและขยายตัวมากขึ้น จากผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และรัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหานี้ จึงมีนโยบายที่จะยับยั้งและจัดปัญหานี้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยออกนโยบายควบคุมปัญหายาเสพติด ไม่ให้ขยายตัวมากขึ้น และลดลงไปในที่สุด เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ และเพื่อการพัฒนาของประเทศ (สมศักดิ์ พุ่มมาก, ๒๕๔๓, หน้า ๑) การกีฬาได้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคือ กระบี่ต่อความมั่นคงของชาติ เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันว่ากีฬาจะเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถระงับการแพร่ขยายของยาเสพติด ซึ่งเป็นมหันตภัยของชาติได้ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนหันมาเล่น และสนใจการกีฬากันให้มาก (คณะกรรมการการกีฬาสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๒, หน้า ๗) โดยปกติแล้วที่ผ่านมา การกีฬาจะถูกนำไปใช้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ และแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น ปัญหาวัยรุ่น ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมายาวนาน แต่ไม่มากเท่าในปัจจุบันดังความเห็นที่ว่า

“ปัญหายาเสพติด...เป็นเรื่องพื้น

ฐาน เป็นปัญหาคาสาสืบทอดที่มีมานาน กีฬาถูกนำมาใช้เพื่อให้มีสุขภาพดี ลด

ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา
ยาเสพติด โดยทั่วไปกระทรวงศึกษาฯ
ดูแลอยู่” (สุริยะ ศรีเสาวคนธ์, ๒๕๕๗,
๒๑ เมษายน)

โดยรูปแบบของกิจกรรมกีฬาที่ทาง
ภาครัฐจัดให้ในช่วงที่ผ่านมายังไม่มากเท่าที่ควร
หากส่งเสริมกันให้มีกิจกรรมอย่างพอเพียงแล้ว
จะเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็น
ประโยชน์ และห่างไกลจากยาเสพติดตาม
ความเห็นดังนี้คือ

“กิจกรรมกีฬาที่ส่งเสริมการใช้
เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ห่างไกล
จากอบายมุขเหล่านี้ยังมีไม่มากเท่าที่ควร
ส่วนใหญ่ที่จัดกัน จะเป็นในช่วงของ
การปิดภาคเรียนเสียมากกว่า ในช่วง
วันธรรมดาหรือในช่วงเปิดเรียนตอนเย็น
ยังน้อย” (ปิยะชน โพธิเจริญ, ๒๕๕๗,
๒๑ เมษายน)

ต่อมารัฐบาลได้มีนโยบายสำหรับ
เยาวชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย และเป็น
วิธีหนึ่งในการป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติดในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ (สุพจน์
จิราพันธ์ และคนอื่น ๆ, ๒๕๕๓, หน้า ๑)
โดยรูปแบบจะให้ส่วนราชการทุกหน่วยงาน
ทั่วประเทศร่วมกันจัดสถานที่ งานกีฬา พร้อม
อุปกรณ์กีฬาให้แก่เด็ก เยาวชน อุปกรณ์ และ
ผู้ฝึกสอน ให้มีการเปิดใช้สนามกีฬาของจังหวัด
อำเภอ องค์การปกครองท้องถิ่น พื้นที่ว่างเปล่า
ในเขตของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมา
ดัดแปลงเพื่อใช้ทำกิจกรรมกีฬาให้เกิดประโยชน์

มากที่สุด โดยมุ่งเน้นช่วงเวลาหลังเลิกเรียน
(๑๕.๓๐-๒๐.๐๐ น.) ซึ่งเป็นระยะเวลาเสี่ยงสูง
ที่จะทำให้เยาวชนของชาติไปรวมกลุ่มเสพ
ยาเสพติด จึงพยายามดึงเวลาว่างดังกล่าวมาจัด
กิจกรรมที่เยาวชนสนใจ รวมทั้งช่วยให้เยาวชน
มีกิจกรรมทำในช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลได้
มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหลักใน
การรับผิดชอบโครงการนี้อย่างทั่วถึงทุกจังหวัด
และให้ร่วมกับอีกหลายหน่วยงาน เช่น การกีฬา
แห่งประเทศไทย กรมพลศึกษา กระทรวง
สาธารณสุข ฯลฯ (สมศักดิ์ พุ่มมาก, ๒๕๕๓,
หน้า ๒)

รัฐบาลคณะปัจจุบันภายใต้การนำ
ของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร
ได้เล็งเห็นว่าปัญหาเสพติดนั้นเป็นปัญหาที่
รุนแรงและเรื้อรัง จึงได้กำหนดใช้ยุทธศาสตร์
พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด และให้
ความสำคัญกับการนำเอากีฬามาเป็นเกราะ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง
โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความ
เป็นเลิศทางการกีฬา และปฏิบัติการกิจจัด
ปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว อีกทั้งยัง
มอบหมายให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแลงานด้าน
การกีฬารวมทั้งการกีฬาแห่งประเทศไทย รับ
นโยบายไปดำเนินการอย่างเร่งด่วน (การกีฬา
แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๖ จ, หน้า ๑๒-๑๓)
นอกจากการกีฬาแห่งประเทศไทยที่เป็น
หน่วยงานภาครัฐซึ่งขับเคลื่อนในภารกิจนี้แล้ว
ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีก อันได้แก่ กระทรวง
การท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานหนึ่งของ

รัฐที่ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของนโยบายภาครัฐในการจัดปัญหาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากแผ่นดิน จึงมีนโยบายให้ทุกหน่วยงานในสังกัดดำเนินการจัดกิจกรรมกีฬาต้านภัยเสพติด เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาเยาวชน และประชาชนมีส่วนร่วมและเป็นพลังแผ่นดินของชาติ โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ ซึ่งกิจกรรมกีฬาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า กีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (สพก.) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดโครงการลานกีฬาใต้ทางด่วนและโครงการกีฬาทั่วไทยต้านภัยเสพติด ตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาเล่นกีฬา นันทนาการและออกกำลังกายตามมติคณะรัฐมนตรีที่มอบให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหลักในด้านการกีฬาของชาติและรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งได้ประกาศชัยชนะกับยาเสพติดเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (สพก.) ได้ดำเนินการโครงการกีฬาทั่วไทยต้านภัยเสพติดขึ้น โดยเปิดโครงการตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นต้นมา จัดให้มีการประกาศสงครามกับยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลและมอบให้ทุกสถาบัน วิทยาลัยพลศึกษา และโรงเรียนกีฬาทุกแห่งดำเนินการพร้อมส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา เด็กเยาวชน และประชาชนได้เล่นกีฬา นันทนาการ และ

ออกกำลังกาย จัดให้มีการสอนกีฬา การแข่งขันกีฬาเพื่อเป็นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยใช้กีฬาเป็นสื่อพร้อมจัดตั้งศูนย์กีฬาเพื่อประชาชนขึ้นตามประกาศของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยประสานให้กระทรวง ทบวง กรม จังหวัดทุกจังหวัด และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดสนามกีฬาทุกแห่งให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เข้าไปใช้เล่นกีฬานันทนาการและออกกำลังกาย ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยต่าง ๆ เป็นอย่างดี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการและหน่วยงานในสังกัดทั่วประเทศได้จัด “โครงการกีฬาทั่วไทยปลอดภัยเสพติด” มีการวิ่งเทรลพระเกียรติ พิธีปฏิญาณตน เพื่อเป็นพลังชาติ พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติดพร้อมทั้งมีการแข่งขันกีฬาไทย กีฬาสากล มีข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน เด็ก และเยาวชนมาร่วมงาน พร้อมทั้งจัดวันกีฬาแห่งชาติ เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ทรงเป็นนักกีฬาและเป็นตัวอย่างที่ดีของประชาชนคนไทย ซึ่งมีข้าราชการ นักเรียน นักศึกษาประชาชนมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก นับเป็นความภาคภูมิใจและความสำเร็จของประชาชนคนไทยทั้งประเทศที่รัฐบาลประกาศเอาจริงเอาจังในการปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปจากประเทศไทย และ “โครงการกีฬาทั่วไทยปลอดภัยเสพติด” ยังคงดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด เพราะกีฬานั้นทนทานการ และการออกกำลังกายเป็นของคนทุกเพศทุกวัย ที่ควรทำเป็นกิจวัตรประจำวัน เพื่อจะได้มี สุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงต่อไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ม.ป.ป.)

อีกทั้งในการจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อ ต่อต้านยาเสพติดเช่นนี้ ได้รับการยอมรับ และสนับสนุนด้วยดีจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังที่ว่า

“เป็นเรื่องที่น่าสนับสนุนให้มีการ จัดกิจกรรมกีฬาแบบนี้ทั่วประเทศแบบ ต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยใช้เวลาว่างให้ เป็นประโยชน์ และว่างเว้นจากยาเสพติด” (มนตรี วีระประวัติ, ๒๕๔๗, ๑๖ เมษายน) และ

“การแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งมี ผลกระทบต่อความมั่นคงนั้น เราใช้กีฬา เข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ดี กีฬาเป็น บ่อเกิดของความสามัคคีและการมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหา หลายประเทศ ได้ใช้กีฬาเพื่อดึงความสนใจของเยาวชน ของชาติออกจากความวุ่นวายทางการเมือง หรืออบายมุขต่าง ๆ” (สันติภาพ เตชะวนิช, ๒๕๔๗, ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗) และ

“การทำงานด้านกีฬาในปัจจุบัน เราที่จะแฝงในเรื่องของการต่อต้านยาเสพติดเข้าไป ในกิจกรรมการออกกำลัง กายและกีฬาคด้วย เราจะทำานทั้งด้าน กิจกรรมกีฬาและให้มีการต่อต้านยาเสพติดควบคู่ไปด้วยตามนโยบายของ

รัฐบาล” (ทินกร นำบุญจิตต์, ๒๕๔๗, ๗ เมษายน)

๒.๒ การกีฬากับการสร้างเอกภาพในสังคม

นโยบายสาธารณะด้านการกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ช่วงเวลาที่เริ่มพัฒนา การกีฬาแห่งชาติเป็นต้นมา ได้มีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงของชาติทางด้านสังคมหลายเรื่อง ซึ่งนอกจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว ยังมีอีกประเด็นหนึ่งที่ทางผู้วิจัยเองเห็นว่าเป็น การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติเช่นกัน คือ การใช้กิจกรรมกีฬาสร้างเอกภาพของคนในชาติ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาค ความเท่าเทียม กัน ไม่ให้เกิดมีความรู้สึกแปลกแยกให้กับบุคคล ทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลกลุ่มพิเศษ หรือผู้ ด้อยโอกาส อาทิเช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ชาวเขา กลุ่มคนยากจนในเมืองและชนบท เป็นต้น ได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาที่เหมาะสมเป็น ประจำ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๐, หน้า ๒๓; ๒๕๔๕ ก, หน้า ๑๓)

ดังนั้น ทางภาครัฐจึงมีนโยบายในการ จัดกิจกรรมกีฬาให้กับบุคคลกลุ่มพิเศษเหล่านี้ อยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น กีฬาคนพิการ ซึ่ง รัฐบาลได้เริ่มสนับสนุนงบประมาณในการจัด กีฬา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา และ จัดต่อเนื่องมาตลอดจนถึงปัจจุบัน การจัดกีฬา คนพิการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการมี พัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ สังคมที่ดีขึ้น สร้างความมั่นใจในตนเอง และ

สามารถประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง เลี้ยงครอบครัวได้โดยไม่เป็นภาระของสังคมและประเทศชาติมากนัก อีกทั้งกีฬายังมีส่วนช่วยส่งเสริมให้คนพิการมีสมรรถภาพดีขึ้น เป็นการลดช่องว่างระหว่างคนพิการและคนปกติ และลดปมด้อยได้ เนื่องจากกีฬาไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ทุกคนมีความเท่าเทียมกันหมด หากคนพิการเล่นกีฬาแล้วมีโอกาสทำชื่อเสียงหรือมีความสำเร็จก็จะมีคุณค่าภูมิใจ มีกำลังใจในการที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งหลายเพื่อที่จะดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข เช่น บุคคลทั่วไปในสังคม (พรรณพิมล สุวรรณทัต, ๒๕๕๑, หน้า ๓)

บุคคลกลุ่มพิเศษกลุ่มหนึ่งที่มีคุณสมบัติของอวัยวะในร่างกายไม่เหมือนคนปกติคือ กลุ่มบุคคลผู้เปลี่ยนอวัยวะ ซึ่งก็ได้มีการจัดการแข่งขันกีฬาในกลุ่มผู้เปลี่ยนอวัยวะ เช่นเดียวกันทั้งระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เปลี่ยนอวัยวะเหล่านี้ (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๕ ข, หน้า ๗) ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

กลุ่มผู้สูงอายุก็เป็นบุคคลกลุ่มพิเศษอีกกลุ่มที่ได้มีการจัดการแข่งขันกีฬาให้ เช่น กีฬาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย “กีฬาสูงวัยใจเกินร้อย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เล่นกีฬาและออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และ

อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีศักดิ์ศรี (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๗, หน้า ๒) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการแข่งขันเดิน-วิ่ง สานสัมพันธ์ผู้สูงอายุและครอบครัว ในงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติและครอบครัวอีกด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๗, หน้า ๕๔)

นอกจากนี้แล้วยังมีการจัดการแข่งขันกีฬาให้กับชาวไทยภูเขาหรือกีฬาชาวดอยซึ่งก็ได้ดำเนินการกันอย่างต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว มีชาวเขาที่เป็นคนไทยจาก ๑๘ จังหวัด รวม ๑๐ เผ่า เข้าร่วมการแข่งขัน เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่กลุ่มชนเหล่านี้ และเป็นการลดช่องว่างทางสังคม รวมทั้งเป็นการให้ความสำคัญกับคนกลุ่มน้อยของประเทศจากภาครัฐ การแข่งขันกีฬาวดอยมีพัฒนาการขึ้นมามาก และได้รับการให้ความสำคัญจากทั้งชาวไทยภูเขาและประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก (การกีฬาแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๖ ข, หน้า ๒๑-๒๖)

จะเห็นได้ว่า ทางภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการให้กับบุคคลกลุ่มพิเศษเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นการเสริมสร้างเอกภาพในสังคมและความมั่นคงของชาติอีกทางหนึ่งอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งตรงกับความเห็นที่ว่า

“การจัดกีฬาคนพิการเป็นสิ่งที่ดี ควรแก่การให้ความสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการเสริมสร้างสุขภาพ ความสนุกสนาน และก่อให้เกิด

เกิดความสามัคคีของคนในสังคม” (มนตรี วีระประวัติ, ๒๕๔๗, ๑๖ เมษายน) และ

“หน่วยงานภาครัฐมีสำนักงานพัฒนาการกีฬาฯ เป็นผู้รับผิดชอบกีฬาที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ กีฬาของคนกลุ่มน้อย กีฬาชายแดน ซึ่งเป็นเรื่องของกีฬาเพื่อมวลชน มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความสามัคคีที่ดี และความเป็นเอกภาพของสังคม” (ปรีดี โชติช่วง, ๒๕๔๗, ๒๗ เมษายน) และ

“เรามีการจัดกีฬาให้กับคนกลุ่มน้อย เช่น พวกชาวเขา เราได้ทำมาประมาณสิบกว่าปีแล้ว เจตนาเพื่อให้ชาวเขาเข้ามาหาเรา และไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยใช้กีฬาเป็นสื่อ คนกลุ่มพิเศษอื่น ๆ ที่เราได้จัดกีฬาให้อีกก็มีคนพิการ ผู้เปลี่ยนอวัยวะ แล้วก็ผู้สูงอายุ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เขามีการจัดตั้งสมาคมขึ้นมาแล้ว และมาขอการสนับสนุนจาก กกท. อีกทีหนึ่ง” (สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์, ๒๕๔๗, ๕ เมษายน)

สรุป

นโยบายสาธารณะด้านการกีฬาในประเทศไทยนั้นมีความเกี่ยวข้องและมีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ ตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงทางด้านการรักษาอธิปไตยของชาติ และความมั่นคงทางด้านสังคม ทั้งในช่วงเวลาก่อนที่มี

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) และช่วงเวลาตั้งแต่ที่มีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ ๑ เป็นต้นมา ซึ่งในช่วงเวลานี้มีการมุ่งเน้นเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านการรักษาอธิปไตยของชาติก็ยังคงมีอยู่ และได้มีการนำไปใช้อย่างมากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีปัญหาอยู่โดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการกีฬามีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของชาติมาตั้งแต่สมัยโบราณจวบจนกระทั่งปัจจุบัน การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการกีฬาในประเทศไทยจึงมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับความประสงค์ที่จะให้กีฬามีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ทั้งในช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนที่มีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) และช่วงเวลาตั้งแต่ที่มีแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงด้านอธิปไตยของประเทศเป็นหลัก มีความประสงค์ ให้กีฬาช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านสังคม เป็นหลักด้วยอีกด้านหนึ่ง คุญูปการของการกีฬาในการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงด้านอธิปไตย ได้แก่การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี ความเข้มแข็ง ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสามัคคีของประชาชน และกำลังพลในกองทัพ ด้านมวลชนสัมพันธ์ จิตวิทยาความมั่นคง ด้านการเมืองระหว่างประเทศ เป็นต้น และการกีฬาช่วยเสริมสร้าง

ความมั่นคงด้านสังคมนั้นสามารถทำได้โดยนำกีฬามาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการต่อต้านยาเสพติด นำกีฬาใช้ในการลดช่องว่างในสังคม สร้างความทัดเทียมกัน สร้างความมีเอกภาพในสังคม ไม่มีการแบ่งแยก และสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นพลเมืองและมนุษย์ของบุคคลกลุ่มพิเศษในสังคม เช่น คนพิการ คนที่เปลี่ยนอวัยวะ คนสูงอายุ คนไทยภูเขา เป็นต้น การกีฬาสามารถก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติ ได้ในหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม ในปัจจุบันนี้ การกีฬาได้มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญต่อการบริหารงานของประเทศทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยการกีฬาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของประชาชน ในประเทศให้มีความมีประสิทธิภาพที่ดี ก่อให้เกิดสุขภาพแข็งแรง จิตใจและอารมณ์ที่เข้มแข็ง ไม่เป็นบุคคลที่อ่อนแอ อันเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ถ้าหากประชาชนของประเทศมีความเข้มแข็งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ที่ดี ก็สามารถที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในการสร้างความมั่นคง และการพัฒนาได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและด้านอื่น ๆ

สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐบาลได้ถือว่านโยบายด้านการกีฬาเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยกว่าในด้านอื่น ๆ เพราะการที่กีฬาสามารถสร้างคนในชาติให้มีความกล้าและพละทานามัยที่สมบูรณ์นั้น เท่ากับเป็นการสร้างพลังอำนาจให้แก่ชาติทั้งในปัจจุบันและในอนาคตด้วย

ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่กีฬามีผลต่อการพัฒนาประเทศในหลายด้าน ประการแรก การกีฬาช่วยสร้างความสมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์แก่มวลชนของชาติ ซึ่งเมื่อประชาชนโดยทั่วไปของชาติมีสุขภาพอนามัยที่ดีแล้ว ชาตินั้นก็เป็นที่จะมีกำลังพลของกองทัพที่เข้มแข็งและมีคุณภาพตามมาด้วยเช่นกัน เพราะทหารก็ถือว่าเป็นประชาชนเช่นกันแต่มีการฝึกฝนที่มากกว่าประชาชนธรรมดา เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว รัฐบาลก็สามารถที่จะดำเนินนโยบายทั้งภายใน และภายนอกประเทศได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินนโยบายการเมืองระหว่างประเทศ ย่อมมีอำนาจสามารถที่จะกำหนดนโยบายได้เต็มภาคภูมิ ไม่เป็นที่เสียเปรียบ เพราะรัฐมีกำลังคน กำลังทหารพร้อมที่จะสนับสนุนนโยบายนั้นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ด้านนโยบายในประเทศนั้น นโยบายของรัฐบาลซึ่งได้กำหนดเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศเพื่อให้ประชาชนและสังคมได้ประสบสันติสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างราบรื่นก็ย่อมลุล่วงไปได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากการที่รัฐมีประชากรที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ที่ดี นอกจากนั้นแล้ว การกีฬายังเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ช่องว่างของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมให้ลดน้อยลงมาก และช่วยทำให้สังคมมีเอกภาพมากขึ้น โดยเฉพาะบุคคลกลุ่มพิเศษต่าง ๆ ซึ่งเมื่อบุคคล

กลุ่มต่าง ๆ ไม่มีความรู้สึกแปลกแยก ไม่มีการแบ่งแยกสถานภาพทางสังคม อาชีพ อายุ เพศ สภาพความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา ศาสนาที่นับถือ ภูมิสำเนา ให้เกิดความภูมิใจในการเป็นประชาชนชาวไทย อีกทั้งมีความตระหนักถึง

การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยอย่างแนบแน่น และจงรักภักดีแล้ว ความมั่นคงของชาติก็เกิดขึ้นตามมาอย่างที่คาดหวังรวมทั้งการพัฒนาของชาติในด้านต่างก็จะเกิดขึ้นตามมาด้วยอย่างแน่นอนเช่นกัน

บรรณานุกรม

- กรมยุทธศึกษา. (ม.ป.ป.). การพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการทหารสูงสุด.
- _____. (๒๕๕๓). วิทยาการทหาร. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการทหารสูงสุด.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (ม.ป.ป.). โครงการกีฬาที่ไทยด้านภยาสพติด. วันที่ค้นข้อมูล ๒ เมษายน ๒๕๕๗, เข้าถึงได้จาก http://www.mots.go.th/news_news_home_detail.asp.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (๒๕๕๗). โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความร่วมมือระหว่างประเทศเศรษฐกิจตามแนวชายแดนโดยกิจกรรมท่องเที่ยวด้วยจักรยาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กวี วงศ์พูน. (๒๕๕๔). วิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร กับนายชวน หลีกภัย. เชียงใหม่: โรงพิมพ์เชียงใหม่แสงศิลป์.
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). การนำกีฬาไปจัดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วันที่ค้นข้อมูล ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗, เข้าถึงได้จาก <http://www.sat.or.th/th/op/newsDetail.asp>.
- _____. (๒๕๒๕). รายงานประจำปี ๒๕๒๕. ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๓๑). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙. ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๓๒). รายงานประจำปี ๒๕๓๒. ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๓๕). สิบหก ธันวาคมวันกีฬาแห่งชาติ. ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๔๐). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔. ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๔๕ ก). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙. ม.ป.ท.
- _____. (๒๕๔๕ ข). รอบรู้สมาคมกีฬา. วารสารกีฬา, ๓๖(๘), ๗.
- _____. (๒๕๔๖ ก). การกีฬาแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: การกีฬาแห่งประเทศไทย.
- _____. (๒๕๔๖ ข). กีฬาชาวดอย. วารสารกีฬา, ๓๗(๗), ๑๐.

- ..... (๒๕๔๖ ก). ได้ร่วมงานแห่งพระบารมี ๑๖ ธันวาคม วันกีฬาแห่งชาติ. ม.ป.ท.
- ..... (๒๕๔๖ ง). พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ผู้นำกีฬาของชาติผู้ยิ่งใหญ่. วารสารกีฬา, ๓๗(๗), ๑-๒.
- ..... (๒๕๔๖ จ). สรุปข่าวกีฬาเด่นในรอบเดือน. วารสารกีฬา, ๓๗(๖), ๑๒-๑๓.
- ..... (๒๕๔๖ ฉ). สรุปผลการดำเนินการโครงการโอลิมปิกเอเชีย ก่อสร้างสนามกีฬา กลางจังหวัดสระแก้ว. ม.ป.ท.
- ..... (๒๕๔๗). การแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุชาย ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๔๗. กรุงเทพฯ: กองกีฬาเพื่อสุขภาพมวลชน ฝ่ายส่งเสริมกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการกีฬา สภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๔๒). กีฬายุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาชาติ. ม.ป.ท.
- จารึก อาริราชการณย์, พล.ต. (๒๕๔๗, ๘ เมษายน). เลขานุการคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. สัมภาษณ์.
- เดชา การบุตร. (๒๕๕๐). การพัฒนาการกีฬาแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ: กองทัพบก.
- ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร. (๒๕๓๘). ประวัติการพลศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทินกร นำบุญจิตต์. (๒๕๔๗, ๗ เมษายน). ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. สัมภาษณ์.
- นนทชัย ศานติบุตรกุล. (๒๕๔๗, ๒๐ เมษายน). ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน การกีฬาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- นนทพันธ์ รักดีผดุงแดน. (๒๕๔๓). คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา (พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๔). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประยุทธ์ โกศลยุทธสาร. (๒๕๕๕). การกีฬาก่อให้เกิดความมั่นคงแก่ราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล).
- ปิยะชน โพธิเจริญ. (๒๕๔๗, ๒๑ เมษายน). หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน การกีฬาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- ปรีดี โชติช่วง. (๒๕๔๗, ๒๗ เมษายน). ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สัมภาษณ์.

- พรรณพิมล สุวรรณทัต. (๒๕๕๑). การก่อเกิดการพัฒนา และสถานภาพและนโยบายการจัดการแข่งขันกีฬาคณพิการ ครั้งที่ ๗. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนสังคม, คณะพัฒนสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พร้อม ไกรสรณ. (๒๕๒๒). กีฬากับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล)
- ภิญโญ นิโรจน์. (๒๕๔๗, ๒๕ เมษายน). ประธานคณะกรรมการกีฬา สภาผู้แทนราษฎร. สัมภาษณ์.
- มนตรี ไชยพันธุ์. (๒๕๔๖). นโยบายของรัฐบาลด้านการกีฬา (พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๔๖). นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า. (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล การศึกษาหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง)
- มนตรี วีระประวิติ. (๒๕๔๗, ๑๖ เมษายน). นายกสมาคมนักข่าวและช่างภาพกีฬาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- ยิ่งยง อาทิตยา. (๒๕๔๗, ๕ มิถุนายน). นายกสมาคมการค้าเครื่องกีฬา. สัมภาษณ์.
- เลิศรัตน์ รัตนวานิช. (๒๕๓๖). แนวทางในการพัฒนาการกีฬาของชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล)
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (๒๕๓๔). ประมวลบทความศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (๒๕๔๗, ๒ เมษายน). ผู้อำนวยการกององค์การกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์. (๒๕๔๗, ๕ เมษายน). ที่ปรึกษาการกีฬาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- สมประสงค์ น่วมบุญลือ. (๒๕๒๐). ความมั่นคงของชาติ. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สมศักดิ์ พุ่มมาก. (๒๕๔๓). การศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการงานกีฬาสำหรับเยาวชน เพื่อสุขภาพ และป้องกันยาเสพติดในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติภาพ เดชะวนิช. (๒๕๔๓). เบื้องหลังการเปิดสัมพันธ์การทูตไทย-จีน. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- _____. (๒๕๔๗, ๔ พฤษภาคม). ผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๒๐). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรืองแสงการพิมพ์.

_____. (๒๕๒๕). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (๒๕๓๐). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูไนเต็โปรดักชั่น.

_____. (๒๕๓๕). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูไนเต็โปรดักชั่น.

_____. (๒๕๔๐). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิสิทธิ์พัฒนา.

_____. (๒๕๔๕). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิสิทธิ์พัฒนา.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (๒๕๔๗). รายงานประจำปี ๒๕๔๖.

กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.

สุพจน์ จิราพันธ์ และคนอื่น ๆ. (๒๕๔๗). การประเมินผลโครงการลานกีฬาต้านยาเสพติดของกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุริยะ ศรีเสาวคนธ์. (๒๕๔๗, ๒๑ เมษายน). เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สัมภาษณ์.

องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย. (๒๕๒๓). รายงานประจำปี ๒๕๒๓. ม.ป.ท.

_____. (๒๕๒๖). รายงานประจำปี ๒๕๒๖. ม.ป.ท.

